

továbbá *kaptat* a hegyre (NSzt. Hegyre meredekre sürgeti a vonó marhát. Tehát nem átnemható?) v. ö. *viam carpere* innen *kaptató* locus acclivis vö. *hágó*. (*Uzsoda* h. tehát igen helyesen volna *usztató* MAI.) Vele szemben *kapat*, *megkapat*: keveset etet (Nyr. XIV. 95. Arany TSz. III. 12.). Másik jelentése *kezéhez kapatja*, *szoktatja*: Mint a juhászbojtár, a mikor *kapatja*. A komondor kölyköt végig simogatja (Arany Toldi V. 3.), voltaképen tökéletes műveltető mint bizonyítja: Én *kapattam* egykor *fegyvert fogni* csatán (Arany, TE. IV. vö. Lehr. 154.)

Valamint a már meglevő változatok időnként s szakaszonként jöttek létre, viszont az ő mintájukra folyton folyvást, mondhatni napról-napra, néha csak ideiglenes használatra ujak is megteremnek. Ilyenek pl. *csaptat*, *csipet*, *pattogat*, *ropogat*, *lakat* (vö. *lakaszt* Zolnai Nyr. XXII. 320.) *haraptat*, *löket*, stb.

Különösen ilyen ideiglenes használatra valónak tartom pl. ezt: *mászat*. A szótárak sem ezt, sem *másztat* alakot nem ismerik, de azért előfordul használata, midőn jelentéséhez a *mondás*, *parancsolás* járul. Ilyen lehet: *lépet*, *rugat* pl. csillagot rugatnak vele (Bródy, Emberek 21), *hágat* pl. fölhágatta vala őket a házhéjára (MA. Bibl. I. 194.) stb. Analogia hozzája pl. *járatja* az ujságot.

SZILASI MÓRICZ.

Skandináv szók a lappban. Egy igen becses, mintegy 370 lapra terjedő kötet jutott kezünkhöz a szerző, *Qvigstad J. K.* tromsöi tanítóképző igazgató, szívességéből. Könyve a christianiai tudós-társaság kiadásában jelent meg; címe: *Nordische Lehnwörter im Lappischen* (Christiania, a címlap szerint 1893, de a nyomást csak 1894-ben fejezték be). A szerző egy régebbi munkájában alaposan tárgyalta a lapp és finn nyelvek egyező szókincsét (*Beiträge zur Vergleichung des verwandten Wortvorrathes der lappischen und der finnischen Sprache*, Acta soc. scient. Fennicæ XII. k.), most pedig mintegy ennek párjával rendkívül széles alapon, jóformán kimerítően egybeállította a lapp nyelvnek nagyszámú skandináv, különösen norvég elemét. Thomsen szerint, ki oly remekül fejtegette a nyugati-finn nyelvek germán elemeit, egyes lapp kölcsönszók még az óskandinávnál is régebbi nyelv alakot mutatnak s megegyeznek a 3. s köv. századokból való legrégebbi rúnaemlékekkel. Qvigstad mindezt csak látszatnak bizonyítja, ámbar a lappok és norvégok érintkezését ő is ósréginek tartja. A lapp nyelvnek skandináv elemeit szerinte csak a Viking-korszakig vihetni vissza (tehát a IX. századig). — A tulajdonképi szótár majdnem 300 lapra terjed. Megelőzi egy összefoglaló bevezetés, mely számot ad a lapp nyelvjárásokról, a rájuk vonatkozó forrásokról, tárgyalja az összes előforduló hangmegfeleléseket, a különféle névszói és igei szóvégeket stb. Nyelvészetünk nagy hálaival tartozik Qvigstadnak ezen új, rendkívül becses munkájáért.

SIMONYI ZSIGMOND.